

Wytyczne dla ornitologów i chiropterologów

A. Zakres ekspertyzy

Ekspertyza obejmuje dwie części. Pierwszą jest wykonanie inwentaryzacji obiektu pod kątem występowania potencjalnych siedlisk i miejsc niebezpiecznych dla ptaków i nietoperzy, a także stwierdzenie miejsc zajętych przez te zwierzęta, określenie gatunków i ich liczebności. Drugą częścią jest zaproponowanie możliwych rozwiązań pod kątem zachowania siedlisk, kompensacji oraz terminarza wykonania tych prac w powiązaniu z harmonogramem i technikami wykonania remontu obiektu.

B. Kto może wykonywać taką ekspertyzę

Ornitolog i chiropterolog podejmujący sprawdzenie obiektu powinien posiadać doświadczenie terenowe i znać dokładnie nie tylko biologię zwierząt potencjalnie zasiedlających budynki ale także techniki i procesy techniczne wykonywania remontu budynku, w którym mogą znajdować się siedliska ptaków.

Specjalista wykonujący ekspertyzę powinien:

- posiadać co najmniej kilkuletnie doświadczenie zajmowania się dziko żyjącymi ptakami i nietoperzami, w tym gatunkami zasiedlającymi tereny zamieszkałe przez człowieka,
- posiadane doświadczenie poświadczyć przez placówkę naukową, muzeum przyrodnicze, organizację przyrodniczą lub inną instytucję/firmę, z którą współpracuje.

C. Informacje niezbędne dla ornitologa podejmującego wykonanie ekspertyzy

1. Adres obiektu.
2. Podstawowe dane o obiekcie.
3. Podstawa podjęcia decyzji o wykonaniu ekspertyzy ornitologicznej.
4. Numer telefonu do osoby reprezentującej inwestora, administratora lub wykonawcę, która pomoże w oględzinach ze strony technicznej.
5. Termin wykonania ekspertyzy.

D. Zadania ornitologa/chiropterologa wykonującego ekspertyzę

1. Ustalić czy w obiekcie znajdują się siedliska chronionych gatunków ptaków i nietoperzy.
2. Sporządzić pełną dokumentację kontroli obiektu złożoną z:
  - a) wypełnionej "Karty kontroli obiektu"
  - b) dokumentacji fotograficznej obiektu (rozdz. F)
3. Wypełnić "Protokół kontroli obiektu" zawierający opis kontroli oraz wnioski pokontrolne.

E. Procedura wykonania ekspertyzy:

Sprawdzenie obiektu:

1. Ogólne wizualne sprawdzenie całego obiektu.
2. Określenie liczby otworów w stropodachu - wg "Karty kontroli obiektu".
3. Określenie liczby okienek strychowych zamkniętych i otwartych.
4. Lokalizacja miejsc i szczelin niebezpiecznych dla ptaków i nietoperzy.
5. Lokalizacja miejsc i szczelin możliwych do zasiedlenia przez ptaki i nietoperze.
6. Lokalizacja ewentualnych gniazd i otworów, szczelin, miejsc zimowania zajętych przez ptaki i nietoperze.
7. Lokalizacja pnączy na elewacji i ocena ich roli jako miejsca gnieźdżenia, nocowania ptaków.
8. Ewentualna kontrola dachu pod kątem występowania siedlisk ptaków, miejsc niebezpiecznych dla ptaków i nietoperzy.

9. Ewentualna kontrola stropodachu.

10. Jeśli obiekt jest przygotowywany lub jest w trakcie prac remontowo-budowlanych, opisać i udokumentować ich zakres.

Pora wykonywania sprawdzenia obiektu

Kontrole powinny być wykonywane w okresie lęgowym ptaków oraz w okresie zimowania i rozrodu nietoperzy i dopasowane do biologii gatunków potencjalnie zasiedlających obiekt.

F. Dokumentacja fotograficzna:

1. Wykonanie zdjęć obrazujących wszystkie ściany obiektu (całe ściany)

- w razie gdy w sąsiedztwie znajdują się inne budynki należy wykonać częściowo, po kolei z mniejszej odległości poszczególne ściany, tak by potem z nich dało się pokazać całe ściany.

2. Ewentualnie dach obiektu.

4. Zaznaczenie wszystkich niebezpiecznych dla ptaków miejsc, szczelin.

5. Zaznaczenie i ewentualne zdjęcia wszystkich nisz, szczelin możliwych dla zasiedlenia przez ptaki.

6. Zdjęcia zniszczonych siedlisk, gniazd, martwych ptaków, wyrzuconych gniazd itp.

7. W razie kontroli wnętrza stropodachu - kilka zdjęć wnętrza stropodachu.

8. Zdjęcia dokumentujące zakres przygotowań lub prowadzonych prac remontowo-budowlanych obiektu.

H. Wywiad środowiskowy:

1. Ustalenie z mieszkańcami obiektu lub budynków sąsiadujących:

- czy zaobserwowali ptaki lub nietoperze zasiedlające obiekt;

- czy potrafią wskazać otwory, nisze, szczeliny odwiedzane przez ptaki i nietoperze;

- czy w obiekcie gnieźdzą się gołębie, jeśli tak to gdzie, w przypadku gdy zasiedlają stropodach ważne jest ustalenie w jaki sposób dostają się do stropodachu lub innych nisz lęgowych.

I. Wskazane jest uzgodnienie z inwestorem dokładnej lokalizacji wszystkich budek na obiekcie.

J. Wypełniony "Protokół kontroli obiektu".

Kontrole należy wykonywać zgodnie z zaleceniami oraz odpowiednio do biologii danego gatunku.

W razie kontroli obiektu w terminie, gdy nie jest możliwe ustalenie dokładnej lub przybliżonej liczby osobników i par lęgowych, a istniejące szczeliny, nisze oraz otwory wentylacyjne w stropodachu planuje się zamknąć, należy uzasadnić przyjęty wskaźnik kompensacji w postaci liczby budek niezbędnych do zamontowania. Należy również określić lokalizację budek, ich wymiary oraz sposób wykonania i zabezpieczenia.

K. Wydruk dokumentacji fotograficznej wraz z opisem przy każdym zdjęciu zawierającym następujące informacje:

- nr zdjęcia;

- nazwa obiektu;

- oznaczenie strony elewacji (części budynku) zgodne z "Kartą kontroli obiektu";

- datę wykonania;

- co przedstawia, dokumentuje zdjęcie (np. "niebezpieczna szczelina w elewacji")

L. Dokumentacja fotograficzna na płycie CD.